

BREDA - Rond 1150 slingerde de rivier de Mark door een breed stroomdal in een bosrijke omgeving. Vlakbij waar de Grote Kerk staat, was een nederzetting, die volgens stadsarcheoloog drs. G. van den Eynde bestond uit 'enige tientallen huizen.' Hoeveel mensen er woonden kan hij niet zeggen. Van den Eynde doet onderzoek naar deze woningen uit de twaalfde eeuw, omdat hij wil weten hoe die huizen er toen uitzagen. Hij graaft daarom met een aantal vrijwilligers naar de oudste bewonerssporen van Breda in de Cingelstraat 6-8 tot en met 20.

Tijdens de drukke graafwerkzaamheden vertelt de archeoloog over de stand van zaken in het onderzoek: „We vonden nogal wat funderingen uit de zeventiende eeuw in de grond en zodoende kwamen we niet meteen uit bij de oudste bewonerssporen. Aan de andere kant hebben we de eerste verrassing ook al meegekregen, want we hebben restanten van een huis uit de Middeleeuwen ontdekt. En dat is interessant, omdat de Cingelstraat meestal niet erg belangrijk werd gevonden. Nu blijkt dat er in de vijftiende eeuw toch al een bakstenen huis stond. Nu zegt dat ook niet meteen alles, maar het is duidelijk dat we op een andere manier tegen de Cingelstraat moeten gaan aankijken. De straat was waarschijnlijk belangrijker dan we dachten en de Middeleeuwse woning zal verder onderzocht worden.”

• Zelfs een graver komt er aan te pas bij het archeologisch onderzoek in de Cingelstraat.

- FOTO: GRE GOOR MARTENS

Van den Eynde loopt tijdens het gesprek van en naar de plaats van de opgravingen, geeft aanwijzingen en beantwoordt vragen. Hij vertelt dat de muur, die te zien is aan de kant van de Cingelstraat, waarschijnlijk de grens was tussen de straat en de achtertuin van huizen die aan de Reigerstraat stonden. „Het is vrijwel zeker een tuin, omdat we hier veel scherven, puin en mosselschelpen vinden. Mensen hadden vroeger geen vuilnisbakken, dus gooiden ze hun afval gewoon maar naar buiten.”

Brood bakken

De onderzoekers willen graag weten hoe de huizen in de pré stedelijke periode (twaalfde eeuw) van Breda er

uit zagen. Volgens Van den Eynde is het interessant om te achterhalen of de huizen meer op boerderijen of juist meer op stadswoningen lijken: „Op die manier kun je een beter beeld vormen van hoe Breda zich in de vroegste periode ontwikkelde tot een stad. We nemen aan dat mensen in de twaalfde eeuw alles zelf deden; van brood bakken tot het smelten van ijzer. Iedereen voorzag in zijn eigen levensonderhoud en wat er eventueel overbleef werd verhandeld.”

Het zal trouwens niet gemakkelijk zijn om te ontdekken hoe de woningen van toen gebouwd werden, omdat het meeste materiaal vergaan is. „Vergeet niet dat de huizen toen van hout waren. Onder ideale omstandigheden vinden we de onderkant van de hou-

ten palen, wat men de woningen op bouwde. Als de omstandigheden niet zo gunstig zijn vinden we alleen maar verkleuringen in de bodem”, zegt Vanden Eynde.

De opgravingen vinden plaats met hulp van vrijwilligers. Op de vraag of dat niet wat gevaarlijk is, antwoordt de archeoloog: „Absoluut niet.

Meestal helpen mensen die er wel verstand van hebben, maar iemand die hier nieuw komt wordt natuurlijk niet meteen aan archeologisch onderzoek gezet. Bij dit soort onderzoek heb je grof en fijn werk. Voor het graven bijvoorbeeld moet je spieren en een goede conditie hebben. Voor het 'schaven' moet je voorzichtig en secuur zijn. Ga maar na, een oude afvalhoop

Vrijwilligers

Voor de opgravingen zijn nog steeds vrijwilligers nodig. Belangstellenden kunnen voor meer informatie terecht bij de Dienst Welzijn van de gemeente Breda. Telefoon 242438.

Andere geïnteresseerden kunnen tijdens de opgravingen, die tot en met 22 juli zullen duren, op dinsdag-, donderdag- en vrijdagmiddag tussen half vier en vier uur een rondleiding krijgen op het onderzoeksterrein aan de Cingelstraat.

moet letterlijk uitgeleefd worden.”

Markoever

„De nederzetting bevond zich waarschijnlijk op de hoger gelegen delen van de Markoever”, meent de stadsarcheoloog. Hij vond bij onderzoek in de periode 1988-1990 in het Huis Brecht, eveneens aan de Cingelstraat, scherven van aardewerk uit de twaalfde eeuw. Van den Eynde vervolgt: „We nemen aan dat de eerste bewoners toen dicht in de buurt van het kasteel (de huidige KMA) zijn gaan wonen. Daarna kwamen er meer mensen bij die langs de Markoever gingen leven, verder van het kasteel weg, naar de plaats waar nu de Grote Kerk staat.”

Het zou best kunnen dat veel van de vroegste bewoners van Breda uit Vlaanderen kwamen. Volgens Van den Eynde was er in de twaalfde eeuw een bevolkingsexplosie in Vlaanderen: „Op die manier kwam daar het hele land in gebruik, althans naar de mogelijkheden van die tijd. Veel bewoners weken toen uit en zijn misschien ook naar West-Brabant getrokken.”

Op zoek naar ontstaan van Breda

Stadsarcheoloog doet onderzoek in Cingelstraat